

Intervju s mons. Petrom Palićem

Biskup mostarsko-duvanjski, apostolski upravitelj Trebinjsko-mrkanske biskupije

U vremenu koje obilježavaju društvene promjene, kulturne napetosti i duhovna previranja, Crkva je pozvana pružiti jasnoću, sigurnost i nadu. U tom kontekstu razgovarali smo s mons. Petrom Palićem, mostarsko-duvanjskim biskupom i apostolskim upraviteljem Trebinjsko-mrkanske biskupije, biskupom koji svojim pastoralnim djelovanjem i zauzetošću svjedoči o potrebi autentičnog kršćanskog života. U intervjuu govori o važnosti euharistije kao izvora duhovne snage, izazovima vjere u suvremenom društvu te ulozi Crkve u suočavanju s pitanjima koja obilježavaju našu svakodnevnicu.

1. U vremenu sekularizacije i relativizma, mnogi vjernici osjećaju nesigurnost u javnom svjedočenju svoje vjere. Kako im Crkva može pomoći da hrabro žive svoju vjeru, bez straha i kompromisa?

U suvremenom društvu, gdje se istina često svodi na osobni osjećaj, a vjera gura u privatnu sferu, nije čudno da se mnogi vjernici osjećaju nesigurno kada treba javno svjedočiti Krista. Ipak, upravo tu Crkva ima nezamjenjivu ulogu: ne samo kao jedna institucija među mnogima, nego kao živa zajednica vjernika, Tijelo Kristovo, koje svakome daje temelj, identitet i snagu. Crkva ponajprije vrši svoje poslanje naviještanja Evanđelja (kerigma). Kroz katehezu i formaciju pruža vjernicima mogućnost za produbljivanje i razumijevanje vjere kako bi vjernici znali što vjeruju i zašto. Težina svjedočanstva često dolazi iz nesigurnosti, a znanje nam pomaže dublje shvatiti vjeru i istine vjere. Kad vjernik razumije ljepotu i dubinu svoje vjere, lakše će je i s ljubavlju svjedočiti, bez agresije, ali i bez povlačenja.

Crkva osnažuje vjernike sakramentima, osobito Euharistijom i ispovijedi (liturgija). Slavlje sakramenata, osobito euharistije, nije puka “vjerska obveza” već stvarno hranjenje Božjom milošću. Kao vjernici znamo da hrabrost za svjedočenje ne dolazi iz nas samih, nego po snazi Duha Svetoga i upravo zato je Crkva tu da nam pomogne ostati u stalnom odnosu s Bogom.

Vjera jest osobni čin pojedinca, ali ona se živi u zajedništvu. Zbog toga Crkva poziva na zajedništvo (koinonia). Nitko ne treba svjedočiti sâm. U zajednici se uči nositi križ, slaviti radosti i, najvažnije, rasti u ljubavi prema drugima (diakonia), čak i onima koji vjeru ne razumiju ili joj se protive. Svjedočanstvo ne znači uvijek govoriti, često je to način života koji u tišini govori više od riječi.

U vrijeme masovnih medija, masovne komunikacije i novih tehnologija, Crkva nas podsjeća da nije naša zadaća biti popularni, nego vjerni. Krist nije obećao lagan put, ali je obećao da će

biti s nama do svršetka svijeta. U toj sigurnosti Crkva nalazi snagu da svoje sinove i kćeri poziva da budu svjetlo svijeta s ljubavlju, ali bez kompromisa.

2. Mnogi ljudi, pa i oni koji redovito prakticiraju vjeru, prolaze kroz razdoblja duhovne suhoće i osjećaja udaljenosti od Boga. Koji su, prema vašem iskustvu, najbolji načini da se vjernik nosi s tim izazovima i pronade novu snagu za svoj duhovni hod?

Duhovna suhoća nije znak slabosti vjere, nego često poticaj njezinu rast. Kad čitamo živote velikana duhovnosti, od sv. Terezije Avilske do Majke Terezije, uočavamo kako su prolazili kroz „tamne noći duše“. To nije odsutnost Boga, nego često put pročišćenja, gdje Bog, iako skriven, djeluje dublje nego što osjećamo. Vjera tada prelazi iz površnih osjećaja u pravu odluku srca.

Najvažnije je u takvim trenucima ne bježati od Boga, nego ostati pred Njim, čak i bez riječi. Redovita molitva, pa makar bila suha i bez „uspjeha“, ključna je. To je čin vjernosti. Kao što u prijateljstvu ne tražimo uvijek uzbuđenje, tako i s Bogom, vjernost u tišini često govori više nego riječi u zanosu.

Sakramenti su također snaga. Euharistija, i kad ne „osjećamo“ ništa, ostaje susret s Kristom. Ispovijed, čak i kad ne osjećamo velike promjene, čisti srce za Božje djelovanje.

Duhovno vodstvo ili razgovor s nekim tko ima iskustvo vjere može biti izvor utjehe i pomoć u orijentaciji. Netko izvana često vidi ono što mi ne možemo, a to je Božji trag i u tami.

Ne smijemo se bojati suhoće. Bog nije daleko zato što ga ne osjećamo. Katkad nas baš tada uči da ga tražimo zbog Njega samoga, a ne zbog vlastitog mira. U duhovnoj pustinji raste žeđ, ali i čistoća vjere. To je vrijeme u kojemu, paradoksalno, ljubav prema Bogu može postati najdublja.

3. Mladi danas često traže istinu, ali je ponekad traže na krivim mjestima. Kako Crkva može postati privlačnija mladima i pomoći im da prepoznaju ljepotu kršćanskog života? Koji su najveći izazovi u pastoralu mladih danas?

Iskustvo nas uči da mladi ne bježe od istine, nego oni za njom žedaju. Ali u vremenu buke, površnosti i lažnih obećanja, istina se često maskira, a srce mladog čovjeka traži smisao tamo gdje ga nema. U tom kontekstu, Crkva je pozvana ne da se „natječe“ s drugim ponudama, nego da bude ono što jest: svjetionik istine i svjedokinja ljubavi i autentičnog života.

Papa Franjo je za vrijeme svoga pontifikata često pozivao sve da budu autentični. Da bi Crkva bila privlačna mladima, mora biti vjerodostojna. Mladi prepoznaju kad netko živi ono što govori. Nisu impresionirani savršenim programima, nego iskrenošću, blizinom i autentičnim svjedočanstvom. Mladima su potrebni pastiri i zajednice koje slušaju, prate, dijele život, ali i pokazuju put bez straha od istine.

Jedan od načina kako pomoći mladima da prepoznaju ljepotu kršćanskog života jest pokazati da svetost nije dosadna, niti rezervirana za “posebne” ljude, nego da se ona živi i u studentskom domu, kafiću, fakultetskoj klupi. Mladi trebaju vidjeti i osjetiti da se u Kristu može živjeti puninu radosti, slobode i smisla ne bijegom od svijeta, nego ulaskom u svijet s Božjom ljubavlju.

Najveći izazov pastoralu mladih danas je, stoga, gubitak osobnog kontakta i autentičnog zajedništva. U kulturi ekrana, algoritama i stalne povezanosti, paradoksalno, raste usamljenost. Crkva mora postati mjesto odnosa s drugima, ne samo mjesto kateheze i misa, nego odnosa koji uključuje, prihvata i izaziva na rast.

Drugi izazov u pastoralu mladih je razvijanje strpljenja. Današnji mladi žele odgovore brzo, ali evanđelje traži hod, sazrijevanje. Crkva ne smije nuditi površne odgovore, ali mora znati govoriti istinu jezikom srca, i to razumljivim jezikom, ali ne banalnim.

U konačnici, mladi ne traže savršenu Crkvu, nego živu Crkvu koja vjeruje, koja prašta, koja ljubi, koja ima rane, ali koja zna kome pripada.

4. Obitelj je temeljna stanica društva, ali i prijenosnik vjere. Kako roditelji mogu danas, unatoč brojnim izazovima, na najbolji način odgajati djecu u kršćanskoj vjeri i vrijednostima?

U svijetu gdje se vrijednosti brzo mijenjaju, a pritisci “modernosti” često potiskuju duhovnost, roditelji imaju izazovan, ali i neizmjerljivo važan zadatak, odnosno ne samo govoriti o vjeri, nego živjeti vjeru pred djecom. Djeca najprije uče gledanjem, ne slušanjem.

Najbolji odgoj u vjeri događa se u svakodnevnim, malim stvarima: kad roditelji mole s djecom, kad praštaju jedni drugima, kad djeca osjete da nedjeljna misa nije “opcija” nego prioritet, kad se za stolom blagoslivlja hrana, kad se razgovara o Bogu kao o stvarnosti, a ne kao o konceptu. Vjera tako ulazi u svakodnevnicu, postaje “normalna”.

Roditelji ne moraju znati sve teološke odgovore, ali ako imaju iskren odnos s Bogom, njihova djeca će to vidjeti i poželjeti nasljedovati taj odnos svojih roditelja. Kršćanski odgoj nije

prenošenje pravila, nego učenje odnosa s Bogom, odnosa koji se temelji na ljubavi, istini i slobodi.

Također, u vremenu kad sve više autoritet biva doveden u pitanje, bitno je da roditelji budu ujedinjeni, dosljedni i prisutni. Djeca trebaju osjetiti da nisu prepuštena sami sebi, nego da rastu u sigurnosti i ljubavi.

Crkva u tom smislu ne smije roditelje ostaviti samima, nego mora biti njihova podrška, a ne samo “mjesto obveza”. U zajedničkom rastu ključne su kateheza, zajednice, molitvene skupine i pastoralne inicijative koje uključuju čitave obitelji.

U konačnici, na temelju vlastitog iskustva znamo jer smo svi bili djeca, da djeca neće pamtiti sve riječi svojih roditelja, ali će pamtiti kakvu su vjeru vidjeli u njihovim očima i hoće li i oni u toj vjeri pronaći svoj dom.

5. Kako Crkva može pomoći vjernicima da euharistiju dožive kao izvor duhovne snage i obnove unatoč izazovima suvremenog 2svijeta, poput migracija, utjecaja medija, ideoloških strujanja i pitanja istospolnih zajednica?

Euharistija nije samo obred, već susret s Isusom Kristom, živim, koji nas ljubi, hrani i šalje naviještati i svjedočiti Radosnu vijest. U svijetu punom konfuzije, fragmentacije i identitetskih kriza, upravo je Euharistija mjesto gdje vjernik pronalazi temelj: tko je on, kome pripada i zašto živi. Tu se događa obnova iznutra.

Crkva nudi vjernicima dublji doživljaj euharistije kroz katehezu, liturgijsku formaciju i svjedočanstvo života. Mnogi katolici ne razumiju što se zapravo događa na misi, često jer im nitko to nije istinski prenio. Kada osoba shvati da u Euharistiji prima samoga Boga, promijeni se pogled na sve: medije, ideologije, odnose, jer sve dobiva novu perspektivu.

U vremenu migracija, kulturnih miješanja i ideoloških sukoba, Euharistija nas podsjeća da smo svi jedno Tijelo u Kristu. To je poziv na jedinstvo u različitosti, na prihvaćanje, ali i na istinu, jer ljubav bez istine postaje sentimentalnost, a istina bez ljubavi postaje tvrda.

Kad je riječ o osjetljivim pitanjima, poput istospolnih zajednica ili drugih suvremenih izazova, Crkva ne mijenja svoj nauk, ali poziva na milosrđe, razumijevanje i dijalog. Euharistija nas uči kako ljubiti svakoga, a ne sve odobravati i kako ostati vjerni Kristu i Crkvi, ali bez isključivanja.

Snaga Euharistije nije samo u “osjećaju osobnog mira”, nego u tome što ona mijenja čovjeka iznutra, jača savjest, liječi rane i vraća dostojanstvo. U tom smislu, Crkva mora neumorno učiti vjernike da mise nisu samo “nedjeljna dužnost”, nego izvor života.

U vremenu kad je sve podložno relativizmu, Euharistija je sidro koje nas drži u Istini, jer tu nije riječ o nečemu, nego o Nekom: o Kristu koji se daruje, i koji nas uči kako živjeti, ljubiti i ostati slobodan.

6. Koju biste poruku uputili vjernicima koji se suočavaju s nesigurnostima, strahovima i izazovima suvremenog svijeta? Kako ostati ustrajan u vjeri i svakodnevno svjedočiti Kristovu ljubav?

U svijetu koji se često čini kao da se ljulja pod nogama, uslijed ratova, moralnih zbunjenosti, strahova za budućnost i osobnih borbi, poruka Evanđelja ostaje ista: "Ne bojte se!". To nije puka utjeha, nego Božji poziv na povjerenje u Njega koji nas nikada ne ostavlja.

Vjernici danas ne moraju biti "savršeni", nego vjerni, oni koji, unatoč slabostima, iznova ustaju, traže Boga, ljube druge i ne odustaju. Vjera nije odsutnost straha, nego odluka da vjeruješ i kad je teško. U tom smislu, snaga vjere ne dolazi iz nas samih, nego iz stalnog odnosa s Kristom kroz molitvu, sakramente i život u zajednici.

Svakodnevno svjedočiti Kristovu ljubav ne znači uvijek govoriti o vjeri. Ponekad to znači slušati nekoga tko pati, biti strpljiv s onima koji nas živciraju, ne uzvraćati zlom na zlo, oprostiti. Male geste učinjene s ljubavlju imaju snagu mijenjati svijet.

Posebno danas, kad se puno toga nudi kao "brza sreća", svjedočanstvo ustrajne, tihe, konkretne ljubavi postaje najjače oruđe evangelizacije. Krist ne traži superjunake, nego srca koja mu se predaju, malo po malo, dan po dan.

Poruka vjernicima? Niste sami. Bog hoda s vama i kad Ga ne osjećate. Crkva je vaša obitelj. I svaki put kad ljubite, opraštate, molite, ostajete vjerni, svijet se mijenja. Krist već pobijedio svijet, a naša vjera je sjeme Kraljevstva koje raste i onda kad to ne vidimo.

Vjernicima koji se suočavaju sa strahovima, nesigurnostima i krizama poručujem: Krist je s vama. Niste sami. Vjera ne uklanja sve životne oluje, ali daje sidro, odnosno nadu i svjetlo. Ustrajnost dolazi iz odnosa s Bogom, a ne iz vlastite snage. Svakodnevno svjedočiti Krista znači živjeti ljubav i to u malim gestama, riječima, pogledima, šutnji. Crkva je tu da vas prati. Ustrajte u molitvi, sakramentima i zajedništvu. Bog uvijek vodi one koji se Njemu predaju, korak po korak, čak i kad se čini da hodamo po vodi.

Razgovarao: Nikola Kolak, IV. FTS